

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Josephi consilium quàm prudens, maturum, mali affectus experts.
Aliquid de malis aularum consiliariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

laetus, quam gaudium, tam adversa, quam prospera æque sunt à primo principio. Et hæc & illa Deus immit- tit. Quod Amos vates confirmans: Si erit malum, in- quit, in civitate, quod Dominus non fecerit? Malum culpæ permittit, penam malum efficit & infert. Vel nullies hoc inculcandum.

IV. Providentia humana divina famula. Prudenter Pha- raoni Josephus suggerens: Nunc ergo, inquit, provideat rex virum sapientem, & præficiat eum terræ Ægypti, qui constituat præpositos per cunctas regiones. Faciat homo, quod Deus ab eo vult fieri, faciaturque quàm id potest optimè; ita se sua- que omnia, quàm plenissimè divinæ Providentiæ com- mittat. Tam Providentia, quàm industria humana sit famula, non domina Providentiæ divinæ. Deus in pa- rando forsulis est ut cocus, homo coci servus, & aquæ bajulus.

V. Consilium prudens latos habet exitus. Quod suavit Jo- sephus, nemini non probatum est: Placuit Pharaoni con- silium, & cunctis ministris eius. Hunc manipulum propo- nemus explicatiorem. Et primò quidem ostendemus, consilium tum demum laudandum, si sit prudens, ma- turum, sine affectu, sincerum. Deinde verò docebimus, eruditum etiam hominem plerumque sibi ipsi non bonum esse consultorem.

§. I.

Mirum, bis mirum, ter micum, Josephi consilium in aula Pharaonis tam fuisse benevolè auditum, ut nemo ei contràdixerit, nemo discessit obreclaverit. Placuit Pharaoni consilium, & cunctis ministris eius. Non solum rex ipse nihil à Josepho dictorum impugnavit, aut in sensus dubios traxit, sed nec eorum ullus, qui regi à consiliis fuerunt. Alii plerumque sunt aulae mores: si quis ignotior prorepar, et si Thales sit, & sanissima con- silia suggerat, plurimos tamen sentiet, qui adversentur. qui carpant, qui resellant, qui sua ingerant. Mirum igitur, bis mirum, in Pharaonis aula neminem reperitum, qui diceret: Unde Hebræo huic juveni, hæc scientia & prælagio futurorum? Nimirum Dii cum illo uno sunt locuti. Albat mentis homines fumus, si somniorum con- jectori credimus. Tanta rerum moles à conjecturis rui- nosum ducit principium. Tanta impendia firmitioribus necesse est nitantur fundamentis. Hæc talia in Josephi consilia objicere, in aula pronissimum fuisset. Verum, Concuere omnes, intentiq; ora tenebant. Nemo fuit qui Josephi consilium non probaret. Aperta & simplex ve- ritas favorem sibi omnium conciliabat. Deinde, altior hic quædam vis, digitus Dei, animos omnium trahebat in assensum. Nemo contra nuicrit. Nimirum Deus suo famulo eam aspiravit gratiam, ut ei omnes tanquam ve- rissima vaticinanti crederent. Christus Apostolis pro- mittens: Ego, inquit, dabo vobis os sapientiam, cui non pote- runt resistere & contradicere, omnes adversarii vestri. Hoc quidem Josepho non promissum, sed certè præstitum. Os habuit Josephus, & sapientiam, Consilium ejus opti- mis dotibus, quas requirimus, instructum. Nam,

I. Prudens fuit consilium. Quàm prudenter Joseph exor- dium struens: Somnium regis, inquit, unum est; quæ factu- rum est Deus, ostendit Pharaoni: Consilium ex assè bonum, ac prudens, politicorum etiam judicio, à multo usu est. Longa rerum experientia suaforem reddit prudentem. Quod Siracides affirmans: Vir in multis expertus, inquit, cogitabit multa; & qui multa didicit, enarrabit intellectum. Qui non est tentatus quid scit? Quod si placeat à capite rem atcescere, atque cum scriptoribus politicis loqui, erudi- tès nos instruet Joannes à Cockier patritius Leodiensis Juriconsultus, cujus hæc est sententia. Non Consilium procedit ex imagine letorum & tristium. Non est ulla mens dandis consiliis aptior, quàm quæ longè ac frequen- ti rerum patientiâ, multisque experimentis domita, mitigatis suadet affectibus. Multa demum intelligi-

mus patiendo. Quod Mithridates rex ætèrnisimè fal- sus: Mibi fortuna, inquit, multis rebus ereptis usum dedit bene suadendi. Non in hilari tantum choreo, sed in palæstrico gymnasio necesse est, fuerit consul- tor qui non tantum de bño viro sed etiam de fæ- me, fitique possit loqui; qui non solum decurionibus ludicris, sed cruciatibus prælis; non tantum de verbosis disputationibus, sed de luctuosis naufragiis verba queat facere; qui sciat & angelos suis pingere coloribus, & diabolos; qui non prospera solum, sed & adversa sæ- pius sit expertus; si semper pulvinum presserit, de ima- gine tristium parum peritè disferet. Josephus hac in re exercitatissimus, tot naufragiis clarus, tot fortunæ pro- cellis obiectus, falsis accusationibus notatus, iniquis vin- culis attritus, diuturnâ patientiâ illustrissimus. Hinc pru- dens consilium. Eam in rem suavit Seneca, nonnullam in secessu pane secundario & atro, æstivo vili & rigi- do, lecto modicè instrato utendum; ut scilicet quantò minus est loci deliciis, tantò plus esset sapientiæ. Neque verò prudens tantum fuit Josephi consilium. Sed etiam

II. Maturum. Hoc maximè urgebat Joseph, ne quid agendorum differretur aut procrastinaretur. Idcirco: Provideat rex, inquit, virum sapientem & industrium, qui cunctator non sit, nec occasiones inter inertiam patia- tur diffluere; Qui constituat præpositos per cunctas regiones; solus enim negotiorum moli succumbet; qui quintam partem fructuum per septem annos fertilitatis congreget; non triennio solum, aut quadriennio hoc faciendum, sed totis septem annis fertilibus. Jam statim primo quidem anno incipiendum, prolixis & grandibus eger curis, tam diuturna, quæ secutura est, fames. Ita Josephus cen- suit maturè fami occurrendum. Verbum verus submo- neret: Antequam incipias, consulo; ubi consulueris, matu- rè opus est factò. Seneca præcipiens: Consilium, inquit, sub die nasci debet; hoc quoque tardum est nimis: sub manu, quod ajunt, sub manu nascatur. Opus jungendum consiliis; re- cte decreta manus actiosa roboret. Josephus tam præ- clarè quàm maturè suadens: Servetur, inquit, frumentum in urbibus, & præparetur futura septem annorum fami, quæ op- pressura est Ægyptum, & non consumetur terra inopia. En con- silium, & quidem maturum præiit, secuta est prepara- tio. Ita faciendum docens Siracides: Fili, ait, sine consilio nihil facias, & post factum non pœnidebis. Unum emere, post domi primùm illud gustare; uxorem ducere, dein deliberare post nuptias, num fuerit ducenda, serum ni- mis est. Consilium factò posterius plerumque inutile. Mus antè delibet, quàm picem gustet, prius furti mul- tam expendat, quàm mulcipulam subeat. Ita prius peccati supplicium perpendas, quàm peccatum com- mittas. Non est sapientis dicere: Non putavi am. Sera ni- miùm est sapientia suo damno sapere. Maturè domum redi, si pœniteat exisse. Josepho potuisset objici: Quid opus festinat? Ne tanta. Elapso septennio forsitan non amplius erimus supersti- tes; viderint posteri nostri, quid metant, quid comedant. At consilium Josephi famis subsidia censuit maturan- da, non ad septennii finem procrastinanda; primo mox anno futuris providendum. Consilium maturum.

§. II.

III. Sine affectu malo consilium Josephi fuit. Nihil priva- rum suum accusavit, contra quem jure multa potuisset dicere in suæ innocentie patrocinium. His omnibus omisissis, quod ad rem erat, in medium consuluit. Ce- dant publicis privata. Personam agis publicam? exue igitur privatam. Ingredieris curiam? Ad curia limen pri- vatos aut praves affectus relinque. Senator medium se gerat, & neutram in partem inclinet, pro solâ stet æquitate. Malus Senator est, qui quis partium est; animi hominum partibus infecti malè consulunt. Aristoteles & Tullius

2. Maturum. Gen. l. 41. v. 33. Ibid. v. 34. Senec. ep. 77. initio. ubi pag. 509. Suetonius in Augusto. Quo cele- rius, ac sub manu an- nuntiari possit. Gen. cap. 47. v. 35. & 36. Eccli. c. 32. v. 24.

Provi- dentia hu- mana divi- na famula. Consilium prudens latos habet exitus. Mirum, bis mirum, ter micum, Josephi consilium in aula Pharaonis tam fuisse benevolè auditum, ut nemo ei contràdixerit, nemo discessit obreclaverit. Placuit Pharaoni consilium, & cunctis ministris eius. Hunc manipulum propo- nemus explicatiorem. Et primò quidem ostendemus, consilium tum demum laudandum, si sit prudens, ma- turum, sine affectu, sincerum. Deinde verò docebimus, eruditum etiam hominem plerumque sibi ipsi non bonum esse consultorem.

Josephus

Tyrannus est respubli-
cam administrare ad
quæstum.

& Tullius eadem sunt esse tyrannidem, quæ Republicam administrat in rem suam, ad suum quæstum, bono suo. Quisquis igitur bonum publicum, & civile regimen in suam solius utilitatem derivat, tyrannus est philosopho & oratori. Divina gubernationi similis est illa, quæ civitatis, quæ provincie, quæ regni commune bonum tuetur. Deus bone, à quaeritis & quam graviter hac in re peccatur! cum publicis consiliis miscetur affectus privati, cum privata commoda habentur publicis potiora. Consilium sine affectu, consilium aureum. Consilium affectibus corruptum, consilium plumbeum. Incredible proflus est, quantum boni præpediant, quantumque inferant damni, affectus privati & mali. Ubi affectus imperat, exulata revera virtus, & cum eâ honestum omne.

4. Sincerum.
Ejus distinctio à
priori.

I V. Sincerum consilium laudatissimum. Distinguiamus hoc à priori. Consilium sine affectu præstat, qui nihil amore aut odio aliorum miscet; sincerum adfert, qui nihil subreptè dicendorum, qui scapham, scapham; lignonem, qui candidum pro candido, atrum pro atro, picem pro picem, & ceram vendit pro cerâ. Philo regem Ægyptium hac sistit ita loquentem: Præfagit mihi animus non semper in obscuro, & aperto fore, quod regitur; hic juvenis veritatem, tanquam lumen tenebris inferens aperiet, & suâ scientiâ nostratium sophistarum inscitiam detegat. Eam ob causam Ioseph metum omnem adimens, & animans ad sincerè loquendum: Cave, ait, vel metu quidquam suppressas, vel ad gratiam ac voluptatē loquaris, sed vera omnia, etsi fortasse non lata, nec grata mihi futura. Voluit nimirum explicationem somnii quam sincerissimam.

Philo lib de
Iosepho, mihi
pag. 422. &
Iosephus lib.
1. Antiq. Iu-
dic. cap. 3.
mihi p. 43.

§. III.

Confessarii & consiliarii regum & principum explorantur consilii sinceritate.

Consilii sinceritas Lydius lapis est, ad quem, velut ad coticum aurum, ita principum, regum, Imperatorum confessarii, & consiliarii explorantur: qui enim sic aucupantur gratiam, ut quidquid putatur vel minimum læsum, suppressant, consilium sincerum non dant. Cor eorum non rectum, vitium revelat Lydius hic lapis. Quanti autem, ô Deus, à consiliis non sinceris, quanti proveniunt errores? Oracula divina sapissime correctum, & sincerum ingerunt, quod certè in his talibus non invenitur, qui dicenda silentio involvunt, aut silenda effutunt, & mantelum veritati appendunt ne cernatur. Nec nescire queunt tales, quantum iniustitiæ ac malorum longo comitatu sequatur è silentio tam exitioso, & tamen silent, quando illis hoc unum est propositum, non displicere, non offendere. Cor eorum non est rectum, non sincerum. Id solum norunt dicere, quod gratum, quod placeat, quod auditu jucundum: Laudantes, & Placentini, quidquid mœstioris est auditionis, querissimè declinant: Non est ad rem, ajunt. Ita se ipsos suavissimè fallentes: Qui enim opus est, inquirunt, ut ego hæc primus dicam; dicent alii, quorum magis interest, quam meâ. Nec tanti res momenti, etiam si aliquid errorum consequatur. Expiari possunt hæc piacula. Ita conscientia cauterio inusta silentium multis pestilentissimum specioso prætexunt fucō. Nec raro fit, ut alter alteri rem magni narret momenti, quæ certè ad magistratum, vel ad eos, qui rebus præfunt deferendum foret. At narrator os audienti velut annulo obsignans: Si ista, inquit, efferre velis, jurejurando millies me obstringam, & per omnes Deos, Deâque negabo hæc à me dicta. O Deus, quam surda conscientia! Quibus hoc unum est constitutum omnem veritatem, quæ parere possit odium, opprimere. Hæc una omnium lex est, non incurritare, apud neminem offendere, omnibus, præsertim magnis illis fastigiis, assentari. Cum peccatur præcipue in aulis, alter in alterum pulcherrimè novit derivare culpam. Hinc aliquando culpa impingitur illi, cuius

Culpam in aulis alter in alterum derivat.

A non est. Hinc sæpe damna tam pecuniæ quam famæ gravia sequuntur luenda infontibus. Hæc autem peccata tantò sunt nequiora quantò subtiliora. Videte vos Joannes Silentarii, quid iudici supremo brevi sitis responsum. Væ vobis, quia tacuistis, aut locuti estis, sed neutriquam sincerè. Joannes Mariana rerum Hispanarum scriptor memorat. Henrico rege Castelle mortuo, Republicam periculosè natale. Vidua erat regina, & filius viginti duorum mensium, Respublica novis turbis objienda non videbatur. Hæc clam inter se, hæc palam & in circulis conquerebantur; consilia mali vitandi non satis explicabant: quòdque in tali re difficillimum est, primus auctor, primaque vox expectabatur, dum animis spes, timor, ratio, catus accipites observabantur. Loquebantur omnes, adiacere consilio periculum suum singuli detrectabant. Basilius Macedo Imperator, quod Cedrenus memorat, ædem Apostolorum solennissimo die ingressus, civium vulgus more in insolito turbato observavit. Nec distulit peracta re divinâ quærere: quid tristior complurium & exacerbatio aspectus sibi velleret, cur plerorumque vestis neglectior die festo? num publicæ calamitatis aliquid ingruisset, cuius ipse conscientius non esset? Hic unus aliquis facundâ libertatè ceteris antistans, quod res erat minime celebrandum ratus: Te, ait, Auguste Imperator, tubique non ea premunt mala, quæ nos, & nostrum pcnu. Et forsitan ad tuas aures nondum pervenit plurimorum res angusta domi. Certè annonæ caritas ob immitius cœlum ita jam accensa est, ut duo modii frumenti nummo veniant aureo. His auditis Imperator altum ingemiscens, non satis in statione lacrymas continuit, atque ut merentibus solarii aliquid instillaret, id porro sibi curæ futurum est pollicitus. Ubi in palatium rediit, primum erat annonæ præfides accersere. Mox in præfentes accersimè invecus: Et vos, inquit, homines nequam, ita principem vestrum, quæ illi maxime scienda, nequiter celatis? Sic omnino, quod Artaxerxes jam olim queritur, aures principum simplices, & ex suâ naturâ alios affert. *manes, callidâ fraude decipitis.* Actutum igitur è granariis meis frumentum educite, atque ut publicæ calamitati medelam faciamus, duodecim modii frumenti nummo aureo sed unico vendantur. Factum Deus ex asse Christianum, mirâ fertilitate, quæ secuta est probavit. Deprehensi tales accerrimo lavandi sunt aceto, quod Basilius Imperator fecit, aut etiam quandoque gravius multandi.

Addo hîc, quod verbo veteri saluberrimè jactantur: Quemvis plerunque rectius suadere alteri, quam sibi ipsi: Nec ullum in ullâ re minus cernere, quam in sua. Eulogius Alexandrinus presbyter, quod Palladius narrat, leprosum annis quindecim in suâ domo nutritum, neque suis solum sumptibus, sed & suis manibus cibum ei potumque, & cuncta vitæ necessaria subministravit: curâ & studio ingenti. Leprosus homo rudis & querulus tanquam sibi hæc omnia deberentur obloqui, jubere, murmurare, si iusta non fierent ad nutum. Hic Eulogius apud animum suum: Quid faciam, inquit, ingratiſſimum alam? Operam male collocavero: Ejiciam illum in viam? seipsum nec manu poterit, nec consilio juvare. Ergo ad Antonium Abbatem me conferam consilium rogaturus. Cum eò pervenisset: Suade, inquit, mi pater, quid mihi agendum cum leproso illo nimium ingrato, Hominem hucusque alui, sed omnem in eo & operam & oleum videor perdidisse; nihil æstimat beneficiorum, patientiæ vix quidquam habet; grati animi nihil. Imperat, obloquitur, murmurat: heu! agit, non mendicantem. Quis sua velit in dolium tam rimosum effundere? Num diutius hæc patiar? Num hominem non dimittam? Cui Antonius: Quæ te, inquit, imple meritum patientiæ, fortassis corripet ingrati tudinem. Persuaderi se passus est. Post triduum moritur.

ritur reprofus. Eulogius impleto insigniter patientiæ merito, post diem quadragesimum eadem mortis viâ sequitur. Junxit patientiam pietati, & duplum adeptus felicitatis præmium, geminæ virtutis diademate meruit coronari. Malum habuisset suaforem Eulogius seipsum. Nec Antonii consilium fuisse bonum, nisi ab Eulogio in opus redactum. Consilium in rerum nostrarum plurimis saluberrimum est istud: Imple patientiæ meritum, imple, imple; longanimis esto, ne præcipita, nihil abruptè facito; fortassis annus unicus, fortassis mensis, aut hebdomas tantum, fortassis unica dies tuæ superest patientiæ. Dura, & rebus secundis te serva. Iosephus post superatam cisternam, post venditionem, & accusacionem falsissimam toleratam, post vincula, carcerem superatam emerit ad solium Prorex Ægypti. Ergo patientiæ meritum imple. Una dabit horula, quod multi non dederunt anni. Consiliarius fidelis, patientiæ suafor.

CAPUT X.

Iosephus quibus gradibus in tam sublime solium conscenderit. Felicitas humana quam periculosa, brevis, noxia.

Placuit Pharaoni consilium, & cunctis ministris eius. Locutusque est ad eos: Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit: Dixit ergo ad Ioseph: Quia ostendit tibi Deus omnia, que locutus es, nunquid sapienterem, & consilium tui invenire potero? Tu eris super domum meam, & ad oris tui imperium cunctus populus obediet; uno tantum regni folio te precedam. Dixitque, rursum Pharaon ad Ioseph: Ecce, constituimus te super universam terram Ægypti; tuncque, annulum de manu sua, & dedit eum in manu eius, vestivique, cum solâ vestimâ, & collo torquem auream circumposuit; fecitque, eum ascendere super currum suum secundum, clamante segetes, ut omnes coram eo genu flecterent, & præpositum esse scirent universa terra Ægypti. Dixit quoque rex Ægypti ad Ioseph: Ego sum Pharaon, absque tuo imperio non movebit ququam manum aut pedem in omni terrâ Ægypti. Veritas, nomen eius, & vocavit eum lingua Ægyptiaca: Salvatorem Mundi. Deditque, illi uxorem Aseneth filiam Putipharis sacerdotis Heliopoles. Egressus est itaque Ioseph ad terram Ægypti. Tringenta autem annorum erat, quando stetit in conspectu regis Pharaonis, & circumvit omnes regiones Ægypti. Venitque, fertilitas septem annorum: & in manipulos redacta segetes congregata sunt in horrea Ægypti. Omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est. Tantaque fuit abundantia tritici, ut, arena maris coequaretur, & copia mensuram excederet. Natiq; sunt Ioseph filii duo antequam veniret fames, quos peperit ei Aseneth filia Putipharis sacerdotis Heliopoles. Vocavit nomen primogeniti Manasses, dicens: Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum, & domus patris mei. Nomen quoque secundi appellavit Ephraim, dicens: Crescere me fecit Deus in terrâ paupertatis meæ. Igitur transactis septem ubertatis annis, qui fuerant in Ægypto, coeperunt venire septem anni inopia, quos prædixerat Ioseph, & in universo orbe famies prævaluit. In cunctâ terrâ Ægypti panis erat. Quâ esuriente clamavit populus ad Pharaonem alimenta petens. Quibus illerestpondit: Ire ad Ioseph, & quidquid ipse vobis dixerit facite. Crescebat autem quotidie famies in omni terrâ: aperuitque, Ioseph universa horrea & vendebat Ægyptis: nam & illos oppresserat fames. Omnesque provinciæ venebant in Ægyptum, ut emerent escas, & malum inopia temperarent.

Audito Iosephi consilio rex versus ad suos: Num, inquit, invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit? Mox iterum ad Iosephum: Quando igitur, inquit, divinâ polles scientiâ, te meliorem non habebis alterum, summæ rei te, meaque domui præficiam; tibi populus universus obediet, uno solùm regni folio te præcedam; Ægyptus omnis sub tuâ erit potestate. Cum dicto annulum de suo digito rex trahens, Iosephi digi-

tum eo induit, adiecit vestem byssam, & torquem auream, iussitque eum in curru regio confidentem per urbem vehi, præeunte præcone ac monente, ut omnes genu flecterent & Ægypto toti præpositum salutarerent. Sed & Iosephi nomen innotatum, & appellatus est Salvator Mundi. Nec desuit par tanto principi conjux, quam ei Pharaon despondit filiam Putipharis Heliopoli sacerdotis Asenetham. Trigesimum agebat annum Ioseph, cum ad hoc fastigii evectus regiones Ægypti omnes obiit, ut sciret, quantum annuatim conveherent frumenti. Ita septennalis cæpit fertilitas, & segetes in manipulos ligatæ ambularunt in horrea, singulis civitatibus rerum suarum satagentibus. Tanta porro tritici fuit copia, ut arenam maris æquare videretur, & mensuram omnem excederet. Antequam verò grassari famies inciperet, duo filii Iosepho nati sunt, primo nomen indidit Manasses, quod sibi Deus jucundissimam omnium laborum oblivionem induxisset. Alterum appellavit Ephraim, quod Deus crescere voluisset in terrâ paupertatis suæ. Ita septennalis cæpit penuria, quam prædixerat Ioseph per orbem, propagandam. Ægypto tamen panis sub hæc initia non desuit. At paulatim & ipsam Ægyptum famies cæpit penetrare. Ita plebs esuriens a rege panem petiit. Quibus Pharaon: Ire ad Ioseph & ad illius imperium vos attemperate. Cum autem famies augeter in dies & Ægyptios acriter stimularer, aperuit Ioseph horrea & vendi iussit frumentum. Sic Ægyptus facta est Orbis granarium, eodem enim provinciæ omnes confitebant. Ex istis, prout cæpimus, spicarum manipulos colligamus.

1. Divina providentia admiranda series. Attingit enim illa à sine, usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter. Catenam facit dispositio divina obstupescendis nexibus. Ab omni æternitate decrevit Deus Iosephum clarissimum sibi famulum proregem Ægyptium constituere: cum autem omnia suaviter disponat, non subitâ illum violentiâ evexit ad istud culmen, sed quia sapientissimum rerum moderator ab æterno simul non movebit omnium cogitationes futuras, & actiones prævidit, unâ etiam occasionem, & viam aditumque ad summam auctoritatem Iosepho aperuit. Via & occasio, seu causa prima fuit fratrum invidia. Non poterant illi germanum fratrem in suo contubernio tolerare, hinc illius cædem meditari, demum venderunt in Ægyptum. Observa, mi Lector, observa obsecro, quod dico. Hoc facere Deus illis non imperavit, sed voluntate illorum pessimâ usus est pro causa mediâ, e quâ boni aliquid expressit, quod Deus in huiusmodi malis omnibus facere consuevit: è malo, quod permittit, bonum elicit, quod vult, & cupit. Altera causa: Imaclitæ videntur illac fortè fortunâ transisse ubi pecus pascebant fratres Iosephi. His venditus venit in Ægyptum. Hæc quidem temere creduntur facta: consilio tamen divino sunt ordinata. Tertia causa. Servitus extra patriam fuit subeunda.

2. Trāsitus Imaclitarum. **3.** Servitus extra patriam. **4.** Accusatio falsa roleranda, hæc illum in carcerem contrulit. **5.** Quinta: Quia Deus causas rerum, & effectus mirabilissimè potest connectere (nil planè mirius in Orbe) disposuit, ut regii duo famuli eodem tempore truderentur in vincula. **6.** Utriusque aulici somnia, & eorum interpretatio. Ab hac Deus biennio expectabat, dum & rex ipse somniaret. **7.** Pincer, Iosephus sibi ad suum insomnium respondisset in carcere: na hac viâ & occasione ultimâ Iosephus in Pharaonis aulam vocatus est. Videte, obsecro, per quot ambages, per quot aditus, & ostia deductus Ioseph, dum in triumphalem currum evectus est. Non aliter Deus nobiscum agit; hic Dei mos est. Nonne his gradibus & David in solium ascendit? Jam uncto regi quot insuper annis inter adversissimas fortunæ vices fuerat expectandum, dum in manus traditum est sceptrum? Hæc providen-

Filia Putipharis Aseneth in conjugem datur Iosepho.

Duo filii Iosepho nascuntur.

Ægypti famies incipit.

Quinque manipuli, seu moniatæ.

1. Divinæ providentiæ admiranda series. Sap. c. 1. v. 1.

Causa prima quæ viam ad summam auctoritatem aperuit Iosepho fuit invidia fratrum.

2. Trāsitus Imaclitarum.

3. Servitus extra patriam.

4. Accusatio falsa.

5. Dei dispositio.

6. Utriusque aulici somnia.

7. Pincer.

